

POISTUMISTURVALLISUUDEN TOTEUTTAMISSUUNNITELMA

Tämä ohje käsittelee pelastuslain 379/2011 20 § mukaisen poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelman laatimista.

Poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelma (jatkossa toteuttamissuunnitelma) tarkoittaa toiminnanharjoittajan laatimaa suunnitelmaa siitä, miten poistumisturvallisuutta parannetaan vaatimusten mukaiseksi. Toteuttamissuunnitelma sisältää toimenpiteet ja aikataulun poistumisturvallisuuden saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi.

Toteuttamissuunnitelman laatimisesta, sisällöstä tai rakenteesta ei ole säädöksiin perustuvia yksityiskohtaisia vaatimuksia. Tässä ohjeessa annetaan yleisohjeita ja neuvoja toteuttamissuunnitelman laatimiseksi.

Ohjeen lopussa on malli toteuttamissuunnitelmasta.

Laatimisvelvoite ja jatkotoimenpiteet

Yleisesti rakennusten palo- ja poistumisturvallisuudesta vastaavat rakennuksen omistaja ja haltija sekä toiminnanharjoittaja omilta osiltaan. Hoitolaitoksissa sekä palvelu- ja tukiasumisen kohteissa toiminnanharjoittajalla on erityinen velvollisuus huolehtia poistumisturvallisuudesta. Toteuttamissuunnitelman laatiminen on toiminnanharjoittajan vastuulla. (Pelastuslaki 379/2011 18 §, 20 §)

Pelastusviranomaisen määrää toiminnanharjoittajan laatimaan toteuttamissuunnitelman, mikäli hoitolaitoksen tai palvelu- ja tukiasumisen kohteen poistumisturvallisuus ei pelastusviranomaisen tekemän poistumisturvallisuuden arvioinnin mukaan täytä vaatimuksia.

Toteuttamissuunnitelma tulee laatia ja toimittaa pelastusviranomaiselle annettuun määräaikaan mennessä. Toiminnanharjoittaja sitoutuutoteuttamissuunnitelmassa esittämiinsä toimenpiteisiin ja aikatauluun. Toteuttamissuunnitelma on siis hyväksyttävä toiminnanharjoittajan (ja kiinteistön omistajan) päätöksenteossa ennen kuin se toimitetaan pelastusviranomaiselle.

Pelastusviranomaisen arvioi toteuttamissuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden ja aikataulun riittävyyden. Mikäli toteuttamissuunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä ei pelastusviranomaisen arvion mukaan voida saattaa kohteen poistumisturvallisuutta vaatimusten mukaiseksi, tulee pelastusviranomaisen antaa poistumisturvallisuuden toteuttamismääräys. Tällöin pelastusviranomaisen voi määrätä myös pelastuslain 82 § mukaisia erityisiä turvallisuusvaatimuksia, kuten asentamaan automaattisen sammutuslaitteiston. Ääritapauksessa myös toiminnan keskeyttäminen on mahdollista.

Toimitusosoite

Poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelma toimitetaan poistumisturvallisuuden arvioinnissa annettuun määräaikaan mennessä

Sähköpostitse:

112@vaasa.fi

Vaihtoehtoisesti postitse

Pohjanmaan pelastuslaitos
Sepänkyläntie 14–16
65100 Vaasa

Toteuttamissuunnitelman laatiminen

Toteuttamissuunnitelmassa tulee kuvata **konkreettiset toimenpiteet ja täsmällinen aikataulu**, joilla poistumisturvallisuus saatetaan vaatimusten mukaiselle tasolle.

Toteuttamissuunnitelma on suositeltavaa laatia ja hyväksyä yhteistyössä toiminnanharjoittajan ja rakennuksen omistajan kesken. Toteuttamissuunnitelman laatimisessa voi käyttää tarpeen ja harkinnan mukaan apuna suunnittelijoita, konsultteja ja asiantuntijoita.

Toteuttamissuunnitelman kuitenkin aina hyväksyy ja allekirjoittaa toiminnanharjoittajan edustaja.

1. Ennen toteuttamissuunnitelman laatimista ja toimenpiteistä päättämistä tarkista:

- Annettu korjausmääräys toteuttamissuunnitelman laatimisesta:
  - o Koskeeko toteuttamissuunnitelman laatimisvelvoite vain osaa rakennuksesta tai
  - o Toiminnasta käytettävistä tiloista vai rakennusta tai toiminnassa käytettäviä tiloja kokonaisuudessaan?
- Poistumisturvallisuuden arvioinnissa esitetyt perustelut:
  - o Millä perusteilla poistumisturvallisuus on arvioitu puutteelliseksi?
  - o Onko mahdollisia toimenpiteitä poistumisturvallisuuden parantamiseksi eritelty?
  - o

2. Suunnittele ja aikatauluta toimenpiteet edellä mainittujen rajausten mukaisesti.

Toteuttamissuunnitelman sisältö

Pelastusviranomaiselle toimitettavan toteuttamissuunnitelman ei tarvitse olla varsinainen hankesuunnitelma tai yksityiskohtainen kuvaus toimenpiteiden toteutustavasta.

Toteuttamissuunnitelmassa riittää, että toiminnanharjoittaja osoittaa suunnittelemansa toimenpiteet ja niiden toteutusaikataulun.

Pelastusviranomaiselle riittävät tiedot, joiden perusteella voidaan arvioida ovatko toimenpiteet toteutuessaan riittäviä takaamaan poistumisturvallisuuden vaatimusten mukaisen tason.

Toteuttamissuunnitelman tulisi vastata seuraaviin kysymyksiin:

- Mitä? (Toimenpiteet)
  - o Esimerkiksi: automaattisen sammutuslaitteiston asentaminen tai palo-osastojen osiin jako asuinhuoneittain
- Missä? (Toimenpiteiden laajuus)
  - o Esimerkiksi: koko rakennus / osasto X
- Milloin? (Toteutusaikataulu ja valmistuminen)
  - o Esimerkiksi: asennus aloitetaan 10/2015, valmistuu 02/2016
- Vaikutus? (Toimenpiteen oletettu vaikutus poistumisturvallisuuteen)
  - o Esimerkiksi: automaattinen sammutuslaitteisto antaa lisää aikaa henkilökunnan suorittamille pelastustoimenpiteille / palo-osaston osiin jako asuinhuoneittain antaa lisää aikaa osaston muiden asukkaiden pelastamiselle / henkilökunnan määrän lisääminen nopeuttaa pelastustoimenpiteiden suorittamista

Toteuttamissuunnitelman voi vaiheistaa.

Ensimmäisessä vaiheessa voidaan suunnitella nopeammin toteuttavissa olevia toimenpiteitä. Seuraavissa vaiheissa voidaan suunnitella hitaammin ja vaikeammin toteuttavissa olevia toimenpiteitä.

Ensimmäisen vaiheen toimenpiteet voivat olla väliaikaisia tai pysyviä toimenpiteitä, joilla pyritään varmistamaan riittävä poistumisturvallisuus kunnes varsinaiset toimenpiteet saadaan toteutettua.

- o Esimerkki:
  - o Toisessa vaiheessa, kolmen vuoden kuluessa, asennetaan automaattinen sammutuslaitteisto ja parannetaan palo-osastointia.
  - o Ensimmäisessä vaiheessa lisätään henkilökunnan määrää ja hankitaan kaikkiin asukkaiden vuoteisiin pelastuslakanat

Toimenpiteet poistumisturvallisuuden parantamiseksi

Toimenpiteet poistumisturvallisuuden parantamiseksi voidaan jakaa kahteen päätyyppiin:

a. Turvalliseen poistumiseen käytettävissä olevan ajan lisääminen

Turvalliseen poistumiseen käytettävissä oleva aika perustuu palon kehittymiseen ja tilojen palo-osastointiin.

Rajatussa tilassa syttyvä tulipalo kehittyy hengenvaaralliseksi muutamassa minuutissa. Syttyneestä palo-osastosta arvioidaan olevan aikaa poistua noin kolme (3) minuuttia. Viereisistä palo-osastoista arvioidaan olevan aikaa poistua palo-osastoluokan määrittämä aika.

Edellä mainittu arvio turvalliseen poistumiseen käytettävissä olevasta ajasta perustuu oletettuun, tavanomaiseen palon kehittymiseen rajatussa tilassa. Mikäli toiminnanharjoittajan näkemys palon kehittymisestä eroaa tästä, tulee toiminnanharjoittajan osoittaa pidemmäksi arvioitu turvalliseen poistumiseen käytettävissä oleva aika

esimerkiksi simuloinnilla.

Esimerkki:

Palo-osasto, jossa on 10 asuin- tai potilashuonetta. Palo-osastoa ei ole osiin jaettu huoneittain: Turvalliseen poistumiseen käytettävissä oleva aika yksittäisestä huoneesta kolme (3) minuuttia. Turvalliseen poistumiseen käytettävissä oleva aika koko palo-osaston osalta kolme (3) minuuttia.

Palo-osasto, jossa on 10 asuinhuonetta. Palo-osasto on osiin jaettu huoneittain: Turvalliseen poistumiseen käytettävissä oleva aika yksittäisestä huoneesta kolme (3) minuuttia. Turvalliseen poistumiseen käytettävissä oleva aika muiden huoneiden ja koko palo-osaston osalta 15 minuuttia. Jos palo on aula tai käytävätilassa ja jako osiin - osastointi on toimiva, niin aika on 2-3 minuuttia

Automaattisella sammutuslaitteistolla voidaan lisätä turvalliseen poistumiseen käytettävissä olevaa aikaa ja/tai estää olosuhteiden muuttuminen hengenvaaralliseksi.

b. Poistumiseen ja pelastamiseen kuluvan ajan lyhentäminen

Poistumiseen ja pelastamiseen kuluva aika riippuu muun muassa seuraavista tekijöistä:

- o asukkaiden/potilaiden määrä ja toimintakyky
- o tulipalon havaitsemisen ja hälyttämisen nopeus
- o käytettävissä olevat poistumisreitit ja uloskäytävät
- o paikalla olevan henkilökunnan määrä ja toimintavalmius pelastustoimenpiteisiin
- o poistumista/pelastamista helpottavat laitteet ja järjestelyt

Mahdollisia toimenpiteitä poistumisturvallisuuden parantamiseksi

Seuraavassa taulukossa on esitetty joitain tavallisimpia toimenpiteitä ja keinoja poistumisturvallisuuden parantamiseksi.

Listaus ei ole tyhjentävä. Toiminnanharjoittajan tulee aina arvioida toimenpiteiden riittävyys, soveltuvuus ja toteutustapa tapauskohtaisesti.

Toiminnassa käytettävät tilat

- o rakennuksen/tilojen soveltuvuus käyttötarkoitukseen; toimintojen siirto toisiin tiloihin

Palon havaitsemisen ja paikantamisen nopeuttaminen

- o palovaroittimien / paloilmamaisimien lisääminen
- o osoitteettomien/ryhmäkohtaisten paloilmamittimien uusiminen osoitteelliseksi
- o paloilmamittimen/palovaroitinjärjestelmän näyttölaitteiden lisääminen ja/tai hälytyksensiirot esimerkiksi mobiililaitteisiin

Henkilökunnan toimintavalmiuksien parantaminen

- o henkilökunnan määrän lisääminen
- o henkilökunnan sijainti tiloissa
- o eri yksiköiden/osastojen välisen tuen kehittäminen tai jaettujen resurssien hyödyntäminen (esimerkiksi eri yksiköiden yöhoitajien yhteistyön kehittäminen, henkilökuntavahvuuden lisääminen yhteisellä henkilöstöllä)
- o korotettu alkusammutusvalmius (alkusammutuskaluston lisääminen ja alkusammutuskoulutuksen tehostaminen)
- o pelastusharjoitusten järjestäminen

Palon ja savun leviämisen hidastaminen

- o palo-osastojen jakaminen pienemmiksi
- o palo-osastojen osiin jako asuin- tai potilashuoneittain
- o automaattisen sammutuslaitteiston asentaminen
- o automaattisen savunpoiston asentaminen
- o savun leviämisen rajoittaminen (savuverhot, ylipaineistus)

Poistumismahdollisuuksien parantaminen

- o uloskäytävien lisääminen
- o varatien järjestäminen
- o toimintojen uudelleen sijoittelu rakennuksessa asukkaiden/potilaiden toimintakyvyn ja poistumismahdollisuuksien perusteella

MALLI

Kuvitteellinen esimerkki poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelman sisällöstä ja rakenteesta

Poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelma

Toimenpide	Tavoitteellinen aikataulu ja tilanne	Kuvaus ja perustelut	Vastuuhenkilö (t)
Yöaikana paikalla olevan henkilökunnan määrä lisätään kahteen	03/2015 alkaen	Nopeuttaa henkilökunnan suorittamia pelastustoimenpiteitä	Osastonhoitaja N.N
Tiloihin asennetaan automaattinen sammutuslaitteisto	06/2016 Tehdään tilojen peruskorjauksen yhteydessä. Toteutussuunnittelu aloitettu 12/2014.	Estää olosuhteiden muuttumisen hengenvaarallisiksi / Lisää turvalliseen poistumiseen käytettävissä olevaa aikaa	Kiinteistöyksikkö N.N Sairaalan turvallisuuspäällikkö N.N

Kuvaus tavasta, jolla toteuttamissuunnitelma on hyväksytty toiminnanharjoittajan (ja rakennuksen omistajan) päätöksenteossa. Esimerkiksi: "Hyväksytty säätien hallituksessa 1.12.2014"

Toiminnanharjoittajan edustajan nimi ja yhteystiedot

Toiminnanharjoittajan edustajan nimi	yhteystiedot puhelin	sähköposti puhelin

Päiväys ja allekirjoitus ja nimenselvennys